Холбох эгшгийн дүрмийг таньж үйл үгийг зөв хувилган бичих

Хичээлийн зорилго

Эх уншин, үйл үгсийг ялган бичих

Үйл язгуур ,үндсийг төгсгөлөөр нь ангилах, бүтцээр задлах

Үйлийн нөхцөлүүдийн эхлэлийг тодорхойлох

Яаж холбогдсоныг мэдэх

Гийгүүлэгч

Дэвсгэрлэдэг гийгүүлэгч
\ Ардаа заримдаа эгшигтэй ,
заримдаа эгшиггүй \

Үгийн дунд
ЭГГ

Үгийн адагт
ЭГ

Хатуу дэвсгэр

Дунд						
Адагт						

Зөөлөн дэвсгэр

Дунд				
Адагт				

Үл дэвсгэрлэх гийгүүлэгч
\Ардаа байнга эгшигтэй \

Ха	Хэ	Та	Жа, За	Ча, Ца	Ша

Үйл үгийн хувилал

Монгол хэлний үйл үгийн нөхцөлийг үгэнд нь залгаж бичдэг бөгөөд үгийн эр, эмийг харгалзах буюу эгшиг зохицох ёсыг баримтална.

- Гийгүүлэгчээр төгссөн үйл үгийн төгсгөл хатуу болон зөөлөн дэвсгэрээр төгсдөг. Эдгээрээс “ Н,Б,Д,Р,С,Л” нь үйл үгийн төгсгөлд тохиолдоно. Үүнийг хувилах үсэг гэдэг.
- Й,Г,Н,М,Л,Р, -шгүй, -схий эхэлсэн нөхцөл дагаврыг хувилгагч нөхцөл дагавар гэнэ.
- Ж,Ч,Б,С,Д,Х,Т гийгүүлэгчээр эхэлсэн нөхцөл, дагаврыг эс хувилгагч нөхцөл, дагавар гэнэ.

Холбох эгшгийн дүрэм

Н	Б	Д	Р	С	Л
ᠨᠠ	ᠪᠠ	ᠳᠠ	ᠷᠠ	ᠰᠠ	ᠯᠠ

ᠬᠣᠯᠪᠣᠬᠤ ᠡᠭᠴᠢᠭᠦᠳ

ᠳᠠ

Й	Г	Н	М	Л	Р	схий	шгүй
ᠶᠠ, ᠶᠣ	ᠭᠠ, ᠭᠣ	ᠨᠠ, ᠨᠣ	ᠮᠠ, ᠮᠣ	ᠯᠠ, ᠯᠣ	ᠷᠠ, ᠷᠣ	ᠬᠠ	ᠬᠣ ᠪᠣᠯᠣᠨ ᠬᠣᠭᠣᠨ

ШУУД

Ж	Ч	Б	С	Д	Х	Т	Га. Гэ
ᠵᠠ, ᠵᠣ	ᠴᠠ, ᠴᠣ	ᠪᠠ, ᠪᠣ	ᠰᠠ, ᠰᠣ	ᠳᠠ, ᠳᠣ	ᠬᠠ, ᠬᠣ	ᠲᠠ	ᠭᠠ, ᠭᠣ

Эхээс үйл үгсийг ялган бичээд, бүтцээр зааглан, залгаврын эхлэлийг ажиглая

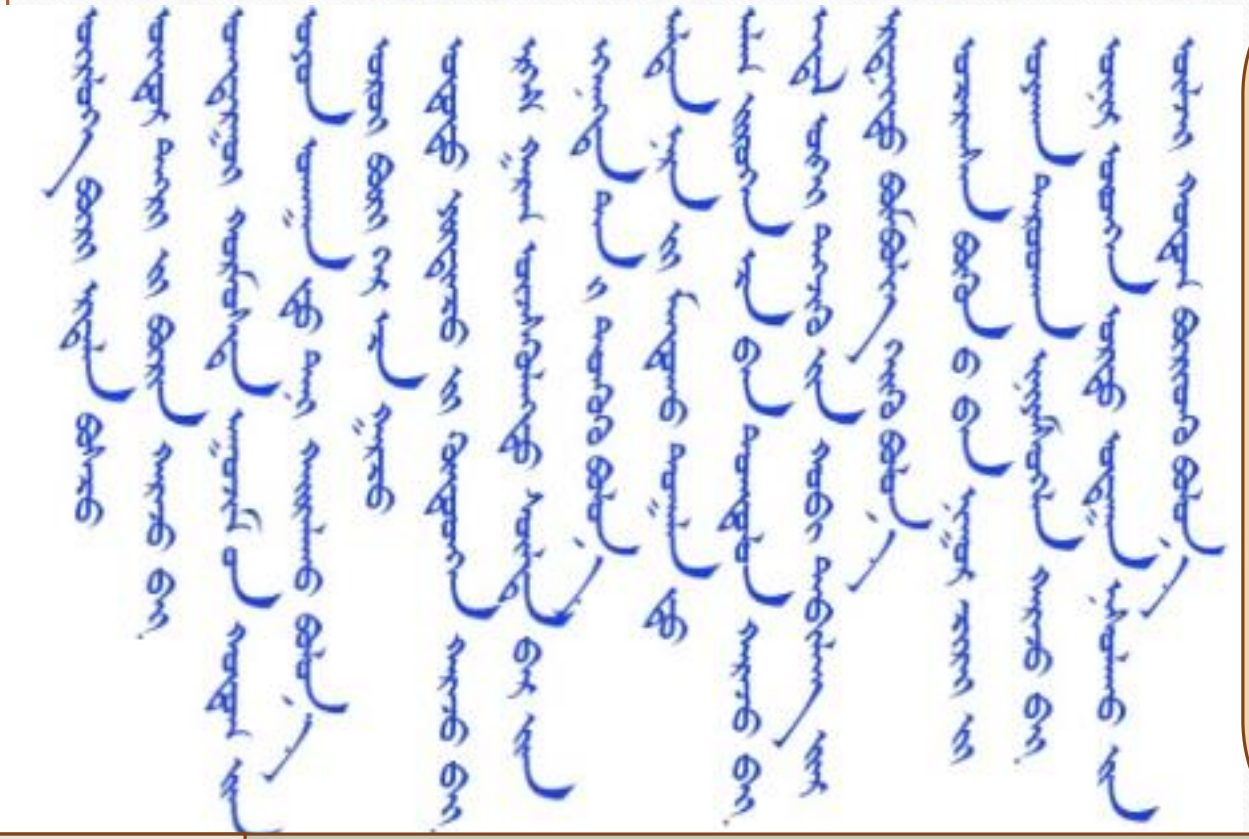

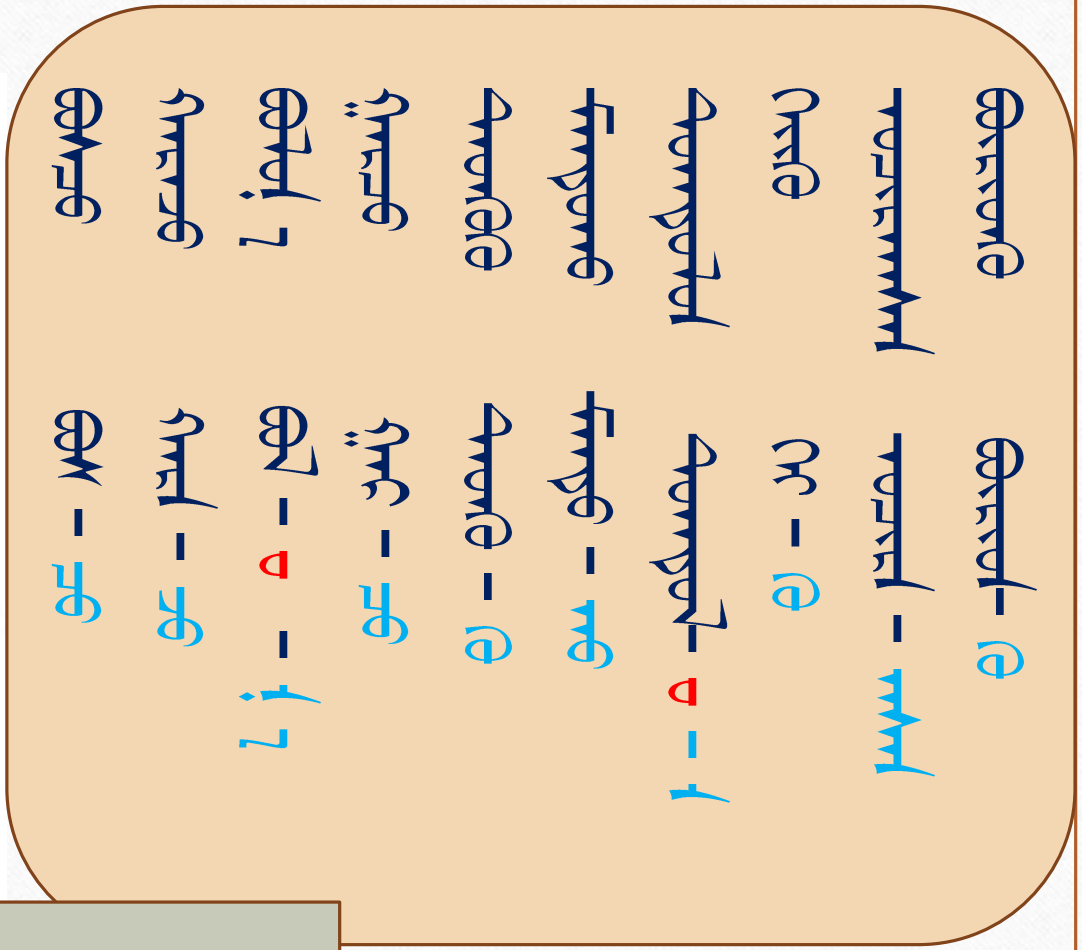

ᠬᠥᠳᠡᠯ ᠬᠥᠳᠡᠯ ᠠ ᠬᠦ нөхцөл нь эс хувилгагч нөхцөл учраас тухайн үйл үндсэнд шууд залгагдсан байна. Харин

нөхцөл нь хувилгагч нөхцөл тул дунд нь гэдэс жийрэглэжээ.

Санамж

Үйл язгуур үндсэнд залгавар бүтээврүүдийг бичихдээ дараах алхмыг баримтлана.

1. Язгуур, үндэс юугаар төгссөн байна? Эгшгээр үү? Дэвсгэр үсгээр үү?
2. Залгавар юугаар эхэлсэн байна? Хувилгагч үсгээр үү? Эс хувилгагч үсгээр үү?
3. Шууд залгаж бичих үү? Эгшгээр холбож бичих үү? Эр үгэнд бичдэг хэлбэр үү? Эм үгэнд бичдэг хэлбэр үү?

Нөхцөлийг хувилгагч эс хувилгагчаар ангилан бичье

᠊᠊᠊

Үгсийг нөхцөлөөр хувилгахдаа “Санамж-ийг дахин уншаарай. Хувилгасан жишээ үгийг сайн ажиглан үлгэр болгоорой.

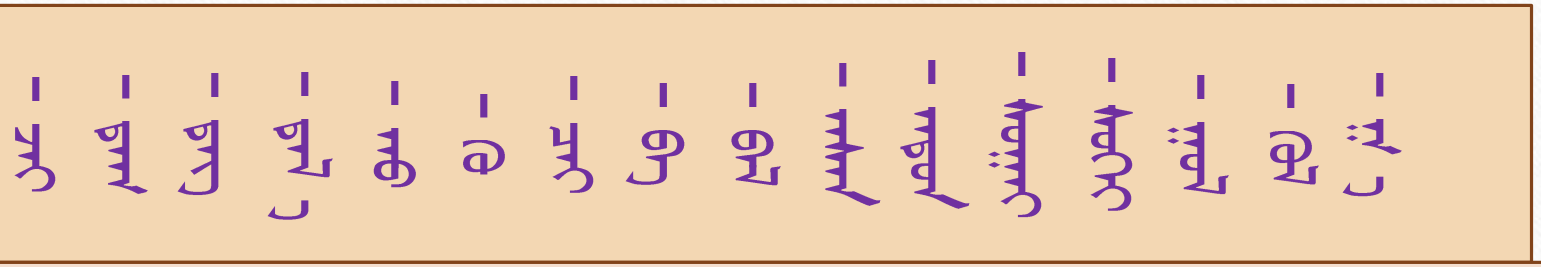

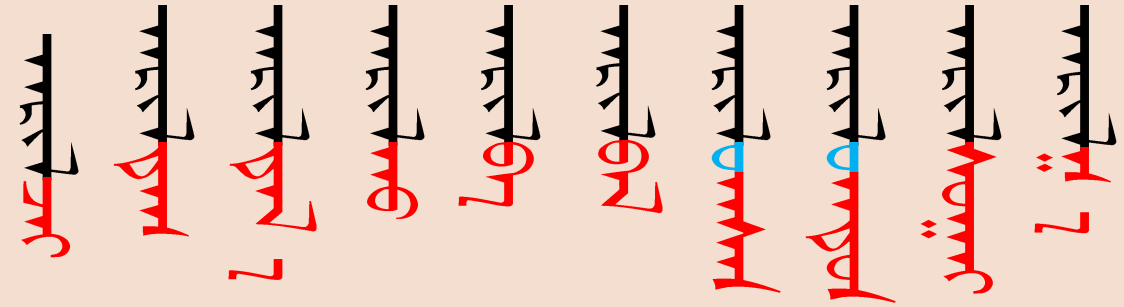

Гэрийн даалгавар

Өгүүлбэрүүдээс холбох эгшгийн дүрмээр хувилсан үйл үгсийг олж бичин, дүрмийг тайлбарлаарай.